

Arkivsaknr:	2015/1626
Arkivkode:	
Saksbehandler:	Iren Førde

Saksgang

Plan og eiendomsutvalget

Møtedato

12.02.2016

Søknad fra Gigante Offshore As om ny oppdrettslokalitet ved Fugløya

Rådmannens forslag til vedtak:

1. Plan og eiendomsutvalget viser til saksutredninga og anbefaler at Gigante Offshore AS tildeles lokalitet i A23 som omsøkt.
2. Fylkeskommunen bes stille krav om at søker bekoster ny kartlegging av lundekolonien og gytefeltene i området. Dette bør skje snarest og helst inneværende år.
3. Ny undersøkelse bør foretas etter at anlegget har vært i produksjon i 3 år. Resultatet bør få konsekvenser for videre drift.
4. Plan og eiendomsutvalget vil samtidig oppfordre til at det gjøres grundige undersøkelser av havbunnen over et større område, også oppvekst – og beiteområdene i og i nærheten av anlegget før det gis tillatelse. Dette for å ha en referanse til senere MOM-undersøkelser dersom det gis tillatelse.

Vedlegg

- 1 Innspill Naturvernforbundet Nordland
- 2 Innspill Nordland Fylkes Fiskarlag
- 3 Innspill Norsk ornitologisk forening avd. Sør-Salten lokallag
- 4 Innspill Norwegian ornithological society
- 5 Innspill Sørfugløy velforening og grunneierlag
- 6 Oversendelse søknad fra Fylkeskommunen
- 7 Søknad om lokalitet Fugløya

- 8 Bilde 1
- 9 Bilde 2
- 10 Bilde 3
- 11 Bilag 7 Noomas fortøyningskrefter
- 12 Bilag 10 Tegninger Invent AS
- 13 Bilag 11A Tegninger Bomek Consulting
- 14 Bilag 11B Tegninger Bomek Consulting
- 15 Bilag 13 Søknadsskjema
- 16 Bilag 17 Avtale SINTEF havbruk
- 17 Søknad
- 18 Gildeskål fiskarlag, gytefelt
- 19 Søknad til Fiskeridirektoratet
- 20 Kart fiskeridata og kommuneplan

Bakgrunn for saken:

Gigante Offshore AS søker om etablering av ny oppdrettslokalitet for torsk i område A23 i gjeldende arealplan. Området ligger ved Fugløya. Anlegget omtales som en supertankmerde for oppdrett offshore. Gigante Offshore AS er et datterselskap av Gigante Havbruk AS.

Søknaden ble oversendt fra Nordland fylkeskommune. Kommunen skal gi en skriftlig tilbakemelding på om søknaden kan godkjennes på bakgrunn av kommuneplanen og har anledning til å gi en uttalelse til saken

Dokumentene har vært ute til offentlig ettersyn og det er kommet inn 5 uttalelser. Med bakgrunn i anleggets størrelse og plassering; samt innkomne høringsuttalelser velger rådmannen å legge saka fram til politisk behandling. Kommunen er innvilget utsatt høringsfrist til etter møtet i Plan og eiendomsutvalget 12.02.16.

Søknaden er også sendt Fylkesmannen, Mattilsynet, Kystverket og Fiskeridirektoratet region Nordland. Etter at kommunal- og sektorbehandling foreligger fatter fylkeskommunen vedtak.

En senere søknad om å produsere laks på lokaliteten går gjennom samme søkeprosess. Men er lokaliteten allerede godkjent for produksjon av en viss mengde MTB, vil det sannsynligvis være noe lettere å søke om endring av art. Forurensningsmessig vil det nok bli omtrent det samme, men når det gjelder laks, vil mattilsynet også gjøre en vurdering av nærhet til andre lokaliteter. Dette opplyser fylkeskommunen på spørsmål fra kommunen.

Anlegget; utdrag fra søknad

Det søkes om en matfiskproduksjon på 1560 tonn MTB torsk. Den gitte MTB (maksimalt tillatt biomasse) bestemmer hvor mye levende fisk innehaveren av tillatelsen kan ha stående i sjøen til enhver tid.

Selve produksjonsenheten består av en 300 meter lang tube med diameter på 40 meter, og består av 6 stk langsgående flyterør PE 630 mm og tverrgående flyterør PE 500 mm hver 10. meter. Det blir benyttet dobbel not rundt hele konstruksjonen. I analysen er det tatt utgangspunkt i 18 mm halvmaske med tråddykkelse 2.23 mm. To fortøyningslinjer blir festet i flytekragens innfestningspunkt og festes til bunnfester på 150 meter. Lengde på fortøyningslinjer er 450 meter.

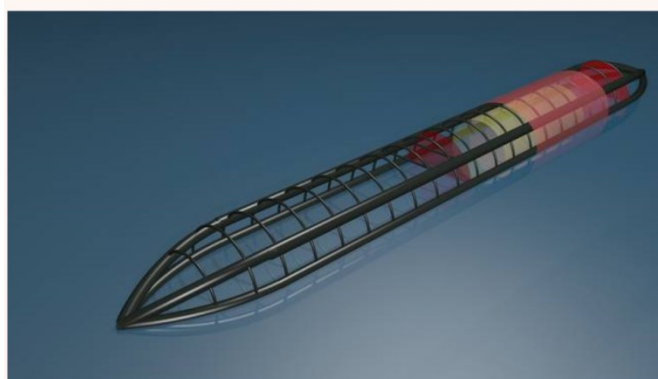
Supertankmerden vil fortøyas på svai. Dette gjør konstruksjonen i stand til å kunne utsettes for ekstreme miljøkrefter fra strøm og bølger. Luften i den øvre del av konstruksjonen vil kunne reguleres ved at luft slippes ut eller pumpes ut. I perioder med sterk væreksporing, vil luft kunne slippes ut, med den konsekvens at konstruksjonen blir bedre rustet til å stå i mot miljøkreftene. Oppdrettsanlegget tåler vesentlig større påkjenninger fra vind, strøm og bølger enn konvensjonelle anlegg.

Med grunnlag i tilgjengelig teknologi vil det være enkelt å fortøye anlegget på store vanddypp gjennom en hovedfortøyning. Den lange ankerlinen opptar også bølgebevegelser uten store problemer ved rett dimensjonering. Viser her til NOOMAS sine beregninger.

Anlegget ligger relativt åpent til, over bunn i fra ca 70 til 150 meters dyp. Vannvolumet inne i tuben blir 345.000 m³. De øverste 10 meter vil være lukket for å redusere påslag av lakselus; for å få dette uttestet. Selskapet vil vurdere å søke laksekonsesjon på et senere tidspunkt; jf Kjell Lorentsen, styreleder.

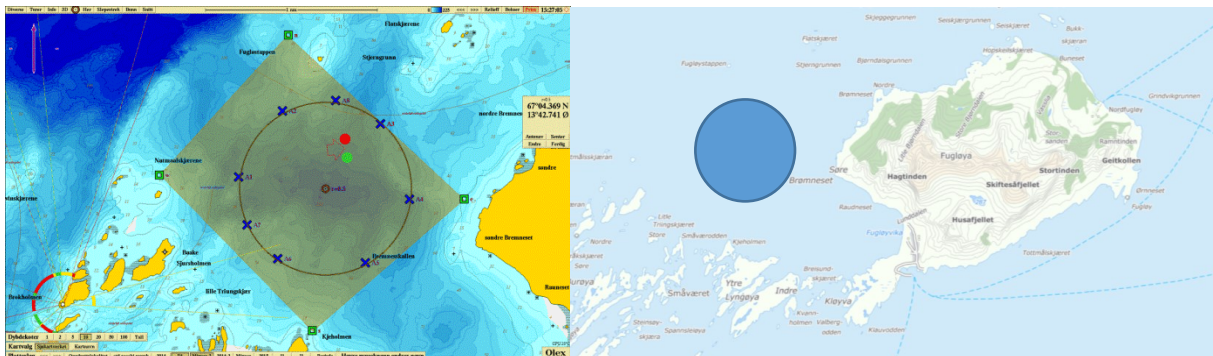
Ved oppstart vil driften organiseres som et prosjekt tett knyttet til Gigante Havbruks øvrige virksomhet. Det er et ønske å knytte til seg både flere oppdrettsaktører samt personer fra universitetsmiljø som kan bidra aktivt i prosjektets styringsgruppe. I denne forbindelse er det inngått intensjonsavtale med SINTEF fiskeri og havbruk AS. Før oppstart av virksomhet vil det bli utført tekniske tester i tilknytning til mindre utvikling og tilpasning av driftsløsninger og detaljløsninger av merd. Hovedarbeidsområder vil være

- Bygging av prototype 2016/2017
- Tekniske tester uten fisk og utlegging av anlegg. Oppstart 2018.
- Test av konsept med fisk. Oppstart 2018/2019.
- Fullskala kommersiell drift. Oppstart 2020/2021.

Sedimentundersøkelsen gir lokaliteten beste tilstand 1, i henhold til de kriterier gitt i "Miljøovervåking av marine matfiskanlegg" (NS 9410). Det ble registrert fauna på over halvparten alle stasjonene og gruppe I – parameteren får tilstand A. Strømmålingene viser meget god overflate, vannutskifting, spredning og bunnstrøm. Lokaliteten ligger i et område omkranset av terskler på 45-65 meter. Anlegget skal ligge på svai med et forankringspunkt på havbunnen under midtpunktet av anlegget. Fôr og fekalier vil derfor spres over et større område enn ved et tradisjonelt forankret anlegg. Dette er gunstig med tanke på aerob nedbrytning av biologisk materiale hvilket igjen er gunstig både for

bunnfaunaen under lokaliteten og for oppdrettsfisken i anlegget. Lokaliteten vurderes å være en god lokalitet for produksjon av torsk.

Anlegget beregnes etter NS 9415 som fullt ut vil dekke NYTEK krav. Anlegget vil ikke bli neddykket under vann. Med full oppdrift vil det være 2 meter over vannflaten. Anlegget vil bli merket etter gjeldende krav.

I resipientundersøkelsen står det: «Det er vanskelig å vurdere effekten av en slik produksjon med MTB på 3.120 tonn (*merk: ikke omsøkt MTB*) over denne bunntopografien av den grunn at teknologien som skal brukes er ny og det eksisterer lite erfaringsgrunnlag. Undersøkelse av lokalitetens miljøforhold må senere gjøres med undersøkelsesfrekvens som framgår i NS 9410, i dette tilfellet senest i løpet av 2 år etter oppstart av produksjon.»

Øvrige opplysninger fra søker

Gigante Havbruk har siden 1986 arbeidet med å utvikle løsninger for etablering av offshore havbruksvirksomhet i Norge.

Selskapet har søkt om i alt 8 stk utviklingstillatelser, tilsvarende en MTB på 6240 tonn for å utvikle sitt prosjekt for offshore havbruk med Supertankmerd. Det er bedt om at tillatelsene gis en varighet på 15 år. I prosjektet vil det være nødvendig å konstruere prototype og testanlegg, industriell design, utstyrsinstallasjon, og fullskala prøveproduksjon. Prosjektet innebærer betydelig innovasjon og betydelige investeringer.

Muligheter og fordeler med den nye måten å drive oppdrett på.

1. Naturlig vanningstrømning, som kan økes ved å sette konstruksjonen i bevegelse gjennom vannet til optimal svømmehastighet for oppdrettsarten (laks).
2. En verner laksen mot lakselus ved at de 10 øverste meterne av oppdrettsenheten stenges for inntrenging av lakselusyngel i pelagisk stadier.
2. Oppdrettskonstruksjonen utstyres med dobbel sikring mot rømming. Dobbelt not.
4. Det bygges store rør i PE materiale som er selvflytende. Innvendig i rørene legges det wire som styrkemessig sikring.
5. Oppdrettskonstruksjonen fortøyes på svai. Dette gjør den i stand til å kunne utsettes for ekstreme miljøkrefter fra strøm og bølger.
6. Gjennom å pumpe inn luft kan den øvre delen av konstruksjonen løftes opp. Denne luften kan slippes ut dersom konstruksjonen skal utsettes for ekstreme miljøkrefter.
7. Den øvre delen som luftsettes gir mulighet for at laksen kan gå opp i dette området og regulere trykket i svømmeblæren.
8. Inne i konstruksjonen monteres det et skyveskott som kan beveges i hele lengden av konstruksjonen. Skyveskottet benyttes til å samle fisken og om ønskelig sortere den i to størrelser. Oppdrettsvolumet kan fordeles i flere celler.
9. Ved at anlegget er fortøyd på svai, vil næringssaltene spres over et stort område og en unngår punktbelastninger under oppdrettsanlegget.
10. Med dagens oppdrettsteknologi vil det være enkelt å fortøye anlegget på store vanddyb, ved at en bare har en hovedfortøyning.

Sammendrag : Beskyttelse mot lus. Dobbelt sikring mot rømming. Lavere miljøbelastning. Kan benytte eksponerte lokaliteter. Optimal O2 og svømmehastighet for fisken.

Søker har fått tilbud om tilskudd fra Innovasjon Norge til forskning, utvikling og innovasjon.

Det er inngått intensjonsavtale med SINTEF om etablering og gjennomføring av FOU-prosjekt.

Det er inngått rammeavtale med Noomas om kjøp av akkrediterte tjenester. (Noomas Sertifisering AS er akkreditert for tjenester innen NS-EN ISO/IEC 17020:2012 (inspeksjonsorgan) og NSEN ISO/IEC 17065:2012 (produktsertifiseringsorgan) underlagt NYTEK-forskriften, og kan levere en totalløsning innen godkjenning av flytende akvakulturanlegg med tilhørende konstruksjonsdeler, ekstrautstyr og hovedkomponenter samt serviceverksted for notposer.)

Gjennom eierskapet til Gigante Havbruk får GIFAS prøvd ut resultatene av FoU-prosjekter gjennom kommersiell drift og utnyttelse.

Polarplast er engasjert til å bygge en mindre prototype, og det er inngått en intensjonsavtale om bygging av deler til og montering av Supertankmerden.

Lorentsen opplyste i møte med kommunen den 02.02.16 at prosjektet forventes å skape ca 40 nye arbeidsplasser; fordelt på mannskap/røktere, økt leveranse til slakteriet på Sørarnøy mv.

Området

Den omsøkte lokaliteten er i gjeldende arealplan avsatt for akvakultur, A23. Området kom inn i arealplanen i 2007. Tanken var nettopp at denne lokaliteten kunne nyttes til utprøving av ny teknologi for eksponerte lokaliteter.

Fiskeridata fra fiskeridirektoratet viser at over halve A23 ligger inne i et viktig oppvekst- og beiteområde som også omfatter Fugløyvær. A23 grenser i nord mot et annet stort sammenhengende oppvekst- og beiteområde som strekker seg nordøstover og på begge sider av Sørarnøy.

Fiskeridata viser også gyteområder både vest for lokaliteten og sørøst for lokaliteten; nær opp til omsøkt areal. Kommunen har i høringsperioden mottatt kart fra Gildeskål fiskarlag hvor gyteområdet i området er utvidet og også dekker omsøkt lokalitet. Kartet skal også være sendt Fiskeridirektoratet. Her gyter flere arter; også torsk.

Her er også en stor tareskogforekomst som sannsynligvis har sammenheng med oppvekst – og beiteområdene. I Naturbasen står følgende:

Dette er en stor sammenhengende tareskogforekomst som får verdi A ut fra både størrelse og overlapp med viktige gyteområder for torsk, hyse og uer basert på Fiskeridirs intervjudata.

Stortareskogen strekker seg som et stort sammenhengende belte i middels til svært bølgeeksponerte områder fra Fugløyvær i vest til sørlig del av Sørarnøya i øst, og har tett fin tarevegetasjon.

På Fugløya og i Fugløyvær er det ifølge Naturbasen mange fuglearter av stor og særlig stor nasjonal forvaltningsinteresse: lunde, svartbak, fiskemåke, sildemåke, alke, teist, krykkje, havørn. Av disse er krykke og alke sterkt truet (EN), teist og lunde er sårbare (VU) og fiskemåken er nær truet (NT).

Lokaliteten ligger nær opp til Fugløya naturreservat. Formålet med fredningen er å ivareta et verdifullt kystområde, med det naturlig tilknyttede plante- og dyreliv. Spesiell verdi er knyttet til områdets verdi som hekkelokalitet for lunde.

I arealplanen er Fugløyvær betegnet som et landbruks-, natur- og friluftsområde hvor naturinteressene er de viktigste. Her er også åpnet for akvakultur. Fugløyvær ligger like sør for omsøkt lokalitet.

Høringsuttalelser

Naturvernforbundet Nordland

De mener plasseringen av anlegget er feil, og i konflikt med flere lovparagrafer. Søknaden er mangelfull på flere områder og det er behov for innhenting av supplerende opplysninger i henhold til konsekvensforskriften.

Ifølge akvakulturforskrift er det ikke lov å legge torskoppdrett over/ved gyteområder for villtorsk.

Planforslaget tar ikke hensyn til kunnskapsgrunnlaget fra lokale fiskere og andre, ihht naturmangfoldloven § 8. Det samme gjelder føre-var-prinsippet, § 9.

Det stilles spørsmål om teknologien er godkjent ihht NYTEK (Forskrift om krav til teknisk standard for flytende akvakulturanlegg (NYTEK-forskriften) – forskriften skal bidra til å forebygge rømming av fisk fra flytende akvakulturanlegg gjennom å sikre forsvarlig teknisk standard på anleggene - rådmannens merknad). Dette er et anlegg under utvikling i et svært sårbart område. Anlegget vil legge beslag på store områder (en sirkel med 840 m i diameter, og et areal på 2,3 km²).

Fôr, fekalier og egg fra torsk som gyter i merdene vil bli spredt inn over gyteplasser og inn i Fuglørva naturreservat og naturvernområdet Fugløyvær.

Laboratorieforsøk ved Havforskningsinstituttet (HI) viser at gytetorsk skyr konsentrasjoner av oppdrettsfisk. Torsken endrer sine vandringsveier til gyteområdene og uteblir etterhvert helt fra gyteområdene. HI har nylig satt i gang fullskalaforskning på temaet. Her bør føre-var prinsippet tas med i vurderingen.

Hele Fugløyvær har i store områder verdifulle tareskoger som er et viktig oppvekstområde for kysttorsken og mange andre arter. Et enormt tareskogbelte strekker seg helt opp til Sørarnøy. Dette har fått verdi A i naturbasen; både utfra størrelse og overlapp med viktige gyteområder for torsk, hyse og uer.

I fjellveggen rett øst for lokaliteten er det en koloni med lundefugl. Et oppdrettsanlegg i området vil høyst sannsynlig ha en negativ følge for lundefuglbestanden.

Konklusjonen er at søknaden om oppdrettslokalitet på dette område avslås og A1 (ny betegnelse på A23 i forslag til ny arealplan) tas ut av kommuneplanens arealdel.

Rådmannens kommentar:

Når det gjelder påstanden om at torsken skyr oppdrett, ble dette bekreftet i laboratoriesammenheng, men ikke i naturen. HI konkluderte med følgende:

«Resultatene er således fortsatt motstridende, og langsiktige feltstudier før og etter, eller med og uten, etablering av oppdrett er antakelig den beste løsningen for å dokumentere om og i hvilken grad intensivt lakseoppdrett kan påvirke gyting hos innsigstorsk.»

Nordland Fylkes Fiskarlag

I Fugløyvika foregår tradisjonelt fiske med både aktive og passive fiskeredskaper. Omsøkte oppdrettsanlegg vil bli liggende i et viktig gyte- oppvekst- og beiteområde for torsk, sei og hyse, samt at det er et mye brukt fiskeområde.

Det skal ikke gis tillatelse til oppdrett av torsk i gyteområder for vill torsk, jf § 7 i forskrift om tillatelse til akvakultur av andre arter enn laks, ørret og regnbueørret.

Det vises til at fiskere i deler av landet mener å ha registrert at innsigstorsk skyr områder med oppdrettsanlegg, slik at denne ikke lenger går inn på sine tradisjonelle gytefelt. Det er i dag fortsatt lite forskningsbasert kunnskap om denne problemstillingen. Som følge av dette ber vi om at føre-var-prinsippet hensyntas.

NFF er kjent med at Gildeskål Fiskarlag i et møte med Salten Aqua As godtok at deler av Fugløyvika kunne nyttes til oppdrett. Omsøkt anlegg er av slik størrelse at lokallaget har trukket tilbake denne avtalen.

Per i dag er ikke torskeoppdrett lønnsomt og vi stiller spørsmål ved selskapets fremtidige planer. Vil selskapet på sikt søke om å få omgjort torskekonsesjonen til laksekonsesjon?

Det stilles også spørsmål med hvor stor fiskebiomasse det planlegges å ha på denne lokaliteten i fremtiden?

Som følge av ovennevnte bes det om at søknaden fra Gigante Offshore AS blir avslått.

Norsk ornitologisk forening, Sør-Salten Lokallag

Lundefuglen er på nasjonal rødliste for truede arter i Norge, og ved telling i 2002 ble hekkebestanden på Fugløy beregnet å være ca 10 000 par. Denne kolonien er den eneste nær fastlandskysten mellom Lovund og Lofoten.

Foreningen vet ikke hvordan bestandsutviklingen har vært siden siste telling, men det er overveiende sannsynlig at også kolonien på Fugløya sliter; på lik linje med koloniene på Røst.

Omsøkte oppdrettsanlegg ligger like ved yttergrensen av sjøarealet til Fugløya Naturreservat. Havområdet utenfor reservatsgrensen og bukta innenfor benyttes av lunden som hvileplass i forbindelse med mating og tilsyn av unger, i perioden april – august/september. Havområdet er også det første sjøarealet lundeungene kommer i kontakt med når de forlater hekkeområdet på seinsommeren.

Konklusjon: NOF, avd. Sør-Salten lokallag vil fraråde etablering av oppdrettsanlegg i dette området da tap av areal og permanent menneskelig aktivitet i området kan få katastrofale følger for lundekolonien – en art som allerede er svært presset og i sterk nedgang i regionen. Vi anbefaler at oppfølging av telling/kartlegging av bestanden på Fugløy foretas, og at det utføres en grundig konsekvensutredning før vedtak fattes i saken. Det bør vektlegges å kartlegge og identifisere arealbruken til lundene i lys av det planlagte anlegget.

Norsk Ornitologisk Forening (NOF)

Fugløya naturreservat ble etablert i 2002. En større koloni med lunde er av særlig verdi.

Lunden er kategorisert til sårbar (VU) på den norske rødlisten av 2015. Bakgrunnen for dette er en bestandsreduksjon på 30-50 % i perioden 1965-2014. Årsaken til bestandsutviklingen er blant annet knyttet til redusert mattilgang, og ser ikke nødvendigvis ut til å bedres med det første. Også andre faktorer spiller inn i bestandsutviklingen, og er med på å trekke i

negativ retning. Hele 75 % av den norske hekkebestanden finnes i Nordland og Troms. Lunden er dessuten også listet som sårbar på IUCNs internasjonale rødliste.

Lunden lever lenge, og blir ofte flere tiår gammel. Generasjonstiden er satt til 22 år. Lunden får frem unger de årene forholdene ligger til rette for det, mens den andre år oppgir hekkingen. Som andre alkefugler får et lundepar kun én unge per sesong. I år med dårlig næringstilgang, eller hvor andre forhold av ulike årsaker ugunstiggjør hekking, vil lunden forlate kolonien, og satse på bedre hekkeforhold neste år.

Selv om tiltenkt lokasjon for oppdrettsanlegget er utenfor selve naturreservatet, befinner lokasjonen seg midt i lundefuglenes funksjonsområde. Oppdrett her vil derfor trolig påvirke verneverdiene inne i reservatet i vesentlig grad, og vil legge beslag på et område som er særdeles viktig i lundens hekkesyklus og sosiale liv. Etter de opplysningene vi har er det ikke andre områder rundt kolonien som blir brukt på denne måten, og det er dermed liten tvil om at området derfor har særlige kvaliteter som er viktige for lunden.

Foruten de fysiske og arealmessige utfordringene dette vil gi for lunden er vi også bekymret for kjemikaliebruk, avfallsstoffer og eventuelle oljehinner på vannet som et slikt anlegg vil kunne medføre. Enhver slik påvirkning vil kunne ha negativ innvirkning på kolonien. Dersom lundene må bruke ekstra energi og tid på å pusse fjærdrakten, vil dette være en faktor som er medvirkende til at fuglene forlater hekkeområdet, og at hekkesesongen spoles.

Siden det omsøkte området inngår i lundens funksjonsområde, mener vi at forskriften for Fugløy naturreservat kan trekkes inn. Paragraf 3 i forskrift for Fugløy naturreservat sier:

“Det må ikke iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. oppføring av nye bygninger, anlegg og faste innretninger, etablering av oppdrettsanlegg, opplag av båter, hensetting av campingvogner o.l., framføring av nye luftledninger, jordkabler og kloakkledninger, bygging av veier, nyplanting, oppdyrking, drenering og annen form for tørlegging, uttak, oppfylling og planering av masse, ny utføring av kloakk eller andre konsentrerte forurensningstilførsler, henleggelse av avfall, gjødsling og bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Forsøpling er forbudt. Opplistingen er ikke uttømmende.”

Konklusjon: Oppdrettsanlegg på lokaliteten frarådes. Andre muligheter for lokasjon bør vurderes. Etablering av denne typen virksomhet vil være i sterk konflikt med Naturmangfoldloven, og intensjonene i Plan- og bygningsloven. Begge lovene legger vekt på hensynet til natur og biologisk mangfold i arealplanleggingen.

Sørfugløy velforening og Sørfugløy grunneierlag

Det området det søkes om lokalitet i, er et gytefelt for torsk. Dette har vi også anmerket i høringsuttalelsen til Arealplan sjø. Området har i generasjoner vært benyttet for fiske av sei, torsk og uer for befolkningen i Gildeskål. Et oppdrettsanlegg for torsk her, vil kunne få store konsekvenser for bestanden av kysttorsk.

Det vises også til forskrift om tillatelse til akvakultur av andre arter enn laks, ørret og regnbueørret § 7 om ikke å tillate oppdrett av torsk i gyteområder for vill torsk.

Det er kartlagt et viktig gytefelt for torsk i Fugløyvika, mindre enn 200 m fra den omsøkte oppdrettslokaliteten. Dette gyteområdet er også dokumentert i Fiskeridirektoratets kartdatabase. Den omsøkte oppdrettslokaliteten ligger i et område som i samme kartdatabase er registrert som et viktig oppvekst- og beiteområde for torsk, sei og hyse, samt et mye brukt fiskeområde.

Det kan kanskje også nevnes at fiskere i deler av landet mener innsigstorsk skyr områder med oppdrettsanlegg, slik at denne ikke lenger går inn på sine tradisjonelle gytefelt. Forsøk gjort av Fiskeriforskning/Nofima i Øksfjord rundt 2000 («lakseluktprosjektene») tydet på at

dette kunne være riktig, men prosjektet ble aldri fullfinansiert. Per i dag er det fortsatt lite forskningsbasert kunnskap om denne problemstillingen.

Det er også erfaring fra at torsk er mye mer utsatt for rømming fra anlegg enn annen fisk da den har en tendens til å gnage seg ut av sperringen.

Plasseringen ligger også tett opp til Fugløya naturreservat og er et område der lundefuglkolonien på Sørfugløy har sitt matfat. Bestanden har vært for nedadgående de senere år, og det er vår oppfatning at plassering av oppdrettsanlegg i området der denne kolonien oppholder seg, vil være skadelig for lundefuglene. Området ligger som kjent nært opp til naturreservatet og med den kunnskap man har om forurensing og annen forsøpling fra oppdrettsanlegg, synes dette uforenlig.

For oss synes det forunderlig at mens deler av Fugløya og havområdet er regulert som naturreservat med til dels strenge regler for aktivitet og ferdsel både på hav og land, kan man plassere et oppdrettsanlegg tett opp til grensen til reservatet, og der fugler – som har sine reiområder innenfor reservatet – naturlig nok ferdes og har sin landingsplass på havet for å tilegne seg føde.

Vi forlanger at de aktuelle miljømyndigheter varsles om søknaden, og gjør en grundig kartlegging av hva dette vil ha å si for bestanden av lundefugl før man i det hele tatt vurderer søknaden.

Oppsitterne på Fugløya er engstelige for den forurensningsfare som anlegget naturlig nok vil medføre. Det er kjent at ethvert oppdrettsanlegg medfører forurensing av havbunnen rundt anlegget, og dette vil påvirke miljøet.

Området der anlegget tenkes plassert er det mest utsatte havområdet rundt Fugløya – da særlig i vestlig og nordvest vind – disse vindretningene er de fremherskende vinters tid. Ved et havari under uvær fra den kanten vil følgelig restene bli bragt inn til områdene på Sørfugløy – og vil mest sannsynlig strande innenfor naturreservatet.

Det fremgår av mailutvekslingen mellom Gigante Offshore og Nordland fylkeskommune at Nordland fylkeskommune stiller seg spørrende til om det er torsk anlegget er ment for. Etter det vi har bragt i erfaring, har ikke oppdrett av torsk vært regningssvarende i det hele tatt.

Ang. publisert mailutveksling mellom fylkeskommunen til Gigante: kan det på noen måte være sånn at man søker om oppdrett av torsk for så å kunne endre dette til å være et lakseoppdrett dersom driften ikke svarer til forventningene? Dette ønsker vi svar på.

Vurdering:

Søknaden er i tråd med gjeldende arealplan.

I kommuneplanens arealdel, opplysende retningslinjer, er følgende vedtatt: *Det er et mål å plassere akvakulturanleggene slik at de er minst mulig i konflikt med fiskeriinteressene. Søker på lokalitet for oppdrett bør ha diskutert søknaden med fiskeriinteressene før søknaden sendes. Plassering og utforming av anlegget m/ fortøyning er av spesiell interesse for fiskeri.*

Utlekking av A23 for akvakultur var diskutert på forhånd med fiskerinæringa da det ble lagt inn i kommuneplankartet i 2007. I forbindelse med det pågående arbeidet med ny arealplan arrangerte kommunen møter med fiskeri- og havbruksnæringen i 2013, 2014 og 2015. Etter møtet 21.05.14 ble det avholdt et ekstra møte mellom søker og fiskarlaget angående A23. Resultatet fra dette møtet var at kommunen mottok et kart hvor de var blitt enige om å redusere størrelsen på A23. Dette kartet ble lagt inn i planforslaget som nytt område A01.

Dette viser at søker har diskutert søknaden med fiskeriinteressene før søknaden ble sendt. I ettertid har fiskarlaget ombestemt seg.

Lokaliteten er eksponert med åpent hav mot nord og vest, og er dermed egnet til utprøving av ny teknologi for anlegg i hardt vær og på større dyp. I Gildeskål kommune er det et stort havbruksmiljø og mye fagkompetanse. Kommunen ønsker å tilrettelegge også for utprøving av ny teknologi, og kan her tilby lokalitet for utprøving av offshoremarder/ havmerder.

Prosjektet er spennende og har mange positive elementer i seg. Som søker selv skriver: «beskyttelse mot lus, dobbel sikring mot rømming, lavere miljøbelastning, kan benytte eksponerte lokaliteter, optimal O₂ og svømmehastighet for fisken.»

Dersom utprøvingen er vellykket, kan dette gi grunnlag for en helt ny måte å produsere matfisk på. Ved å kunne flytte anleggene ut i mer åpent hav, vil presset på fjordene minske samtidig som fisken vil få gode vilkår med hensyn til oksygen og strøm. Dersom produksjonsmåten også gir mindre lus er dette ytterligere positivt; både økonomisk og med tanke på smitte til villfisk.

Lorentsen er klar på at framtidig lakseproduksjon vil bli slaktet i Gildeskål. Det er videre positivt at den lokale bedriften Polarplast er engasjert i bygging av merden. En vellykket utprøving gir store muligheter for framtidig produksjon og ekspansjon.

Når det gjelder A23 er det imidlertid flere forhold som må vurderes før det gis tillatelse til oppdrett. Området ligger delvis inne i og tett opp til viktige oppvekst- og beiteområder. Det er gytefelt like ved, i to retninger. Fiskarlaget mener at gytefeltet i realiteten dekker et større område enn det som i dag er registrert i fiskeridata. Det gyter flere arter her; også torsk. Det er videre et viktig område for tradisjonelt fiske, og det ligger nær opp til Fugløya naturreservat og Fugløyvær. Disse forholdene må tas i betraktning når søknaden skal vurderes.

Omsøkte anlegg kan være negativt for det tradisjonelle fisket som foregår her i dag. Gildeskål fiskarlag er nå imot søknaden, jf uttalelsen fra Nordland Fylkes Fiskarlag. Anlegget vil legge beslag på et stort område. Det kan likevel være mulig å fiske i området da selve merden ligger på svai og ikke nytter hele området til enhver tid.

Fiskarlaget har i møter vist til at de ofte fanger fisk som er full av pellets, har dårlig kvalitet og som de ikke får levere. Denne type fisk fanges også langt fra selve anleggene. Ethvert nytt anlegg kan forsterke dette problemet.

Anlegget kan ha negativ påvirkning på gytefeltene i området, samt for de viktige oppvekst- og beiteområdene som ligger i/tett opptil lokaliteten. I forskrift om tillatelse til akvakultur av andre arter enn laks, ørret og regnbueørret (FOR-2004-12-22-1799)

§ 7. *Generelle vilkår for klarering av lokalitet* finner vi følgende bestemmelse:

Lokalitet for akvakultur kan klareres dersom

- a) *det er miljømessig forsvarlig. Lokaliteter for torsk skal ikke etableres i gyteområder for vill torsk;*

Denne bestemmelsen tyder på at søknaden ikke kan innvilges. Her må føre-var-prinsippet i naturmangfoldloven vurderes.

Både forskning og erfaring fra fiskere tyder på at oppdrett nær gytefelt har negativ påvirkning på gytingen; selv om en pr i dag ikke har entydige forskningsresultater på dette.

Dagens oppdrettsanlegg påvirker ikke bare sitt eget nærområde. I tillegg til selve arealbeslaget kan vi få utslipp/avfall fra anlegget (rester av fôr, medisin), rømming, luseproblemer, mindre gyting fordi fisken skyr området, dårligere kvalitet på villfisk og mindre bruk/kvalitet på oppvekst- og beiteområde grunnet forstyrrelser/påvirkning fra anlegget. Også annet biologisk mangfold kan påvirkes negativt over tid. Dette prosjektet kan gi en produksjon med mindre luseproblemer, mulig mindre forsvinn da det er ca 40 m fra fôrslipp til bunnen av merden og mindre fare for rømming jf dobbel not. Negativ påvirkning av annet liv i området er usikkert.

Anlegget skal prøve ut ny teknologi i stor skala i et utsatt havområde. Det innebærer en større risiko for uhell/havari. Rådmannen er noe bekymret for dette, og ber fylkeskommunen om å gjøre en risikoanalyse.

A23 ligger like utenfor Fugløya naturreservat. Lunden er på rødlista som en truet art. Data fra det Nasjonale overvåkingsprogrammet for sjøfugl indikerer for perioden 1980-2009 en bestandsnedgang på nær 50 % i Norskehavet. Man antar en bestandsnedgang i intervallet 30 - 50 % for hele perioden 1965-2014. Dette gjør at kommunen har et særskilt ansvar for å søke å bevare arten.

Som det framgår av uttalelsene fra NOF, befinner den omsøkte lokaliteten seg midt i lundefuglens funksjonsområde. Selv om vi ikke har oppdaterte data om utvikling av kolonien på Fugløya, er det grunn til å tro at det har vært en sterk nedgang også her. Det er alltid usikkerhet knyttet til hvor stor påvirkning et nytt tiltak vil ha i et område/for en art. Rådmannen mener at hensynet til en truet art bør veie tungt når søknaden vurderes. Her kan kommunen be fylkeskommunen sette vilkår om ny kartlegging av lundebestanden, samt en kontroll når anlegget har vært i drift noen år.

Ifølge rødlista for arter er det også flere arter i dette området som er sårbare, truet og sterkt truet. Et stort anlegg på svai vil kunne fordrive fuglene fra dette sjøarealet.

I Gildeskål er det i dag plassert flere akvakulturanlegg tett opp til og delvis inne i rekefelt, gytefelt og viktige oppvekst – og beiteområder. Oppvekst- og beiteområder anses like viktige å bevare som gyteområder dersom vi skal bevare lokale fiskestammer. Fiskerne rapporterer om mye fisk med dårlig kvalitet nær anlegg. De fisker så å si ikke lenger inne i fjordene. Dersom det legges oppdrett i A23 kan fiskerne miste et viktig fangstområde, og villfisken vil få et nytt sted å spise pellets. Gildeskål nærmer seg kanskje grensen for hvor mye oppdrett vi kan ha i kommunen uten at det går uforholdsmessig mye ut over fiskerinæringa. Fiskerne er i utgangspunktet positiv til oppdrett, men ser jo at det får konsekvenser for deres næring.

Følgende, i kursiv, er hentet fra St.mld.16 (2014-2015), Forutsigbar og miljømessig bærekraftig vekst i norsk lakse- og ørretoppdrett:

Regjeringen anser miljømessig bærekraft som det viktigste hensynet myndighetene skal ta når videre vekst i oppdrettsnæringens produksjonskapasitet skal vurderes.

Akvakultur skal etableres, drives og utvikles på en miljømessig forsvarlig måte, jf. akvakulturloven § 10. Naturmangfoldloven § 6 slår fast at enhver skal utvise aktsomhet og gjøre det som er rimelig for å unngå skade på naturmangfoldet. Det vises også til de alminnelige prinsippene for offentlig beslutningstaking i naturmangfoldloven §§ 7 til 12. Prinsippene skal legges til grunn som retningslinjer ved utøvelse av offentlig myndighet, jf. § 7.

Med utgangspunkt i dagens situasjon, peker den miljømessige pilaren i bærekraftsbegrepet seg ut som det elementet myndighetene skal ta mest hensyn til for å sikre en bærekraftig vekst i fremtiden.

Som all annen matproduksjon setter lakseoppdrett et miljømessig fotavtrykk og påvirker miljøet rundt seg. Det er bred politisk enighet om at et visst avtrykk må aksepteres, men at produksjonen skal foregå innenfor miljømessige bærekraftige rammer.

Selv om meldingen gjelder ørret- og lakseoppdrett, må en forutsette at prinsippet om bærekraftig produksjon også skal gjelde andre arter.

Rådmannen mener at føre-var-prinsippet i naturmangfoldloven § 9 må vurderes i forhold til virkningen for både gytefeltene og oppvekst- og beiteområdene. Det er viktig at veksten i oppdrettsnæringa i kommunen ikke skjer på for stor bekostning av lokale fiskestammer eller fiskerinæringa. Det er et nyetablert fiskemottak i kommunen og kommunen støtter opp om investeringer også i denne næringa. Siste året har vi fått tilflyttere fra Island som primært skal jobbe i fiskeriene. Skal fiskerinæringa i kommunen ha ei framtid, må vi ta vare på det lokale fisket.

Det vises til naturmangfoldlovens formål om å ta vare på naturen ved bærekraftig bruk og vern. De miljørettslige prinsippene i §§ 8 – 12 skal legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. I denne saken må det vurderes om føre-var-prinsippet i lovens § 9 skal danne grunnlag for å anbefale at søknaden avslås.

Ifølge Fylkeskommunen er ikke søknaden konsekvensutredningspliktig. Gjeldende kommuneplanen ble laget da vi ikke hadde erfart store negative konsekvenser av akvakultur. I dag ser vi flere utfordringer jf andre interesser; først og fremst fiskeriene. Det er fremdeles for lite kunnskap på effekter av akvakultur over tid. Dette tilsier varsomhet før man eventuelt sier ja til oppdrettsanlegg i nærheten av sårbare områder, områder med andre verdifulle kvaliteter og bruk. I denne saken ville en konsekvensutredning vært svært nyttig og ønskelig fra kommunens side.

Når det er sagt er dette et ønsket prosjekt som kan gi oppdrettsnæringa nye muligheter samtidig som vi på sikt kanskje kan få anleggene ut av fjordene. Det vil være positivt for miljøforholdene her og for lokale fiskestammer som ofte gyter i fjordsystemene. Dersom prosjektet lykkes kan det gi mange nye arbeidsplasser i kommunen, samt sikre vekst for eksisterende bedrifter. Samarbeidet med Gifas og lokale bedrifter er viktig og gir positive ringvirkninger for kommunen som helhet.

Konklusjon:

Omsøkt lokalitet er godkjent i gjeldende arealplan med tanke på utprøving av ny teknologi. Søker har vært i dialog med fiskarlaget om dette området siden 2007, og så sent som mai 2015 var det enighet om å nytte denne lokaliteten til oppdrett. Rådmannen forstår derfor at søker har en berettiget forventning om å få kommunens tilrådning.

Rådmannen vil anbefale at det gis tillatelse til prosjektet som omsøkt, men på visse vilkår som skal hindre at tiltaket får store negative konsekvenser for lundefugl og gytefeltene i området. Kommunen bør be fylkeskommunen om å stille krav om at søker bekoster ny kartlegging av lundekolonien og gytefeltene i området. Dette bør skje snarest og helst inneværende år. Ny undersøkelse bør foretas etter at anlegget har vært i produksjon i f.eks 3 år. Resultatet bør få konsekvenser for videre drift.

Rådmannen vil samtidig oppfordre til at det gjøres grundige undersøkelser av havbunnen over et større område, også oppvekst – og beiteområdene i og i nærheten av anlegget før det

gis tillatelse. Dette for å ha en referanse til senere MOM-undersøkelser dersom det gis tillatelse.